

Velfærdsministeriet

Dato: 15. februar 2008
Kontor: Kommunaløkonomisk kt.
J.nr.: 2008-2469-92
Sagsbeh.: nou
Fil-navn: Besvarelse KOU spm 43

Besvarelse af spørgsmål nr. 43 (Alm. del), som Kommunaludvalget har stillet til velfærdsministeren den 22. januar 2008

Spørgsmål 43:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 16. januar 2008 fra FOA Thisted-Morsø vedrørende manglende økonomi i forbindelse med overtagelse af de amtslige opgaver, jf. alm. del - bilag 17.

Svar:

Det fremsendte materiale fra FOA Thisted-Morsø til Kommunaludvalget omfatter:

- Begrundelse fra FOA Thisted-Morsø for ønske om foretræde for Kommunaludvalget
- Opfordring fra FOA Thisted-Morsø til underskriftsindsamling
- Fem avisartikler fra Thisted Dagblad/Nordjyske Stiftstidende

Det fremgår af FOA Thisted-Morsøs ønske om foretræde for Kommunaludvalget, at Thisted Kommune i forbindelse med kommunalreformen skulle være blevet underkompenseret for overtagelsen af tidligere amtslige opgaver med 60 mio.kr., og at der derfor med vedtagelsen af budget 2008 både blev vedtaget stigning i udskrivningsprocenten og grundskyldspromillen og besparelser på de kommunale serviceområder. FOA Thisted-Morsø anfører, at det synes urimeligt, når bl.a. KL medgiver, at Thisted Kommune er blevet underkompenseret.

I forhold til opgørelsen af tab i forbindelse med kommunalreformen må det bemærkes, at det har været en del af aftalen om strukturreformen fra juni 2004 mellem regeringen og Dansk Folkeparti, at reformen hverken skal indebære højere skatter eller øgede offentlige udgifter. Ændringerne i opgavefordelingen er gennemført ud fra princippet om, at reformen er udgiftsneutral og pengene følger med opgaverne. Derved sikres, at de myndigheder, der får ansvaret for nye opgaver kompenseres herfor af de myndigheder, der afgiver opgaverne.

Regeringen anerkender, at kommunerne har stået over for særlige udfordringer i de seneste år i forbindelse med kommunalreformen, og regeringen har været opmærksom på, at kommunerne selvfølgelig skal kompenseres fuldt ud for de opgaver, der er overført i forbindelse med kommunalreformen.

Derfor indgik regeringen og Kommunernes Landsforening (KL) i september 2006 aftale om at følge udgiftsudviklingen på det tunge sociale område,

som kommunerne overtog fra amterne pr. 1. januar 2007, og det blev bl.a. tilkendegivet, at kommunerne i forhold til økonomiaftalen kunne afholde yderligere udgifter på 424 mio.kr. Da regeringen og KL indgik aftale om økonomien for 2008 aftale blev det aftalt udover de nævnte 424 mio. kr. i 2007 at hæve kompensationen for kommunernes overtagelse af amternes opgaver på dette område med 850 mio. kr. i 2008. Fra 2008 er kompensationen for genoptræningsopgaven hævet med 300 mio. kr., og aftalen sikrer endvidere kommunerne et generelt løft på serviceområderne på 1,3 mia. kr. til bl.a. ældre, børn og socialområdet

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne under ét hermed er fuldt ud kompenseret for de nye opgaver.

Det understreges i den forbindelse, at aftaler mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi gælder for kommunerne under ét. Det er en grundpræmis i aftalesystemet og de aftaler, der indgås mellem regeringen og KL, at kommunerne under ét kan tilpasse udviklingen i udgifterne, så der tages højde for lokale behov.

Det daværende Indenrigs- og Sundhedsministeriums beregning af konsekvenserne af opgaveændringerne som følge af kommunalreformen har ligeledes taget udgangspunkt i de mellem regeringen og de kommunale parter aftalte samlede konsekvenser for kommunerne under ét. Fordelingen af kommunernes nye udgifter er herefter sket ud fra en række fordelingsnøgler for hver opgave for sig.

På det sociale område gennemførte det tidligere Socialministerium en spørgeskemaundersøgelse, hvor de tidligere amter, Københavns, Frederiksberg og Bornholms Kommuner blev bedt om bl.a. at fordele de faktiske udgifter i 2003 på kommuner. Formålet med undersøgelsen var at tilvejebringe en nøgle for fordelingen af merudgifterne på det sociale område på enkeltkommuner til brug for Finansieringsudvalgets beregninger vedr. ændringer i tilskuds- og udligningssystemet for kommuner.

Herudover skulle spørgeskemaundersøgelsen danne grundlag for tilrettelæggelsen af den centrale refusionsordning på det sociale område.

Der har kunnet være en vis usikkerhed i denne fordelingsnøgle, og det er bl.a. på denne baggrund, at det blev afsat ekstra særtilskud til vanskeligt stillede kommuner i 2007, hvilket også har været tilfældet i 2008. Thisted Kommune har modtaget 8 mio. kr. herfra i 2008.

Det fremgår desuden af det fremsendte materiale til Kommunaludvalget, at KL har bekræftet et tab for Thisted Kommune på 60 mio. kr. i forbindelse med kommunalreformen. Dette er ikke korrekt. KL har i forbindelse med debatten om Thisted Kommunes økonomi lige før udskrivelse af folketingsvalg i oktober 2007 udtalt, at KL ganske vist vurderer, at Thisted Kommune har lidt et tab i forbindelse med overtagelsen af ny opgaver, men udtaler herefter: " KL har imidlertid på baggrund af de foreliggende oplysninger ikke mulighed for at vurdere størrelsesordenen af kommunens underkompensa-

tionsproblem. Det er derfor mellem Thisted Kommune og KL aftalt at fortsætte dialogen om tallene med henblik på en afklaring.”

Det bemærkes, at Velfærdsministeriet ikke har forsøgt at gennemregne Thisted Kommunes beregninger, og Velfærdsministeriet kan derfor ikke bekræfte beregningerne. Jeg finder i den forbindelse væsentligt at bemærke, at der efter ministeriets opfattelse ikke er datagrundlag for at genberegne for hver enkelt kommune gevinster hhv. tab i forbindelse med opgave- og finansieringsreformen. Det er ikke muligt at tilvejebringe det nødvendige datagrundlag, da det blandt andet ville forudsætte skøn over, hvilke udgifter amterne ville have afholdt i det pågældende år, hvis de ikke var blevet nedlagt, og korrektion for de enkelte kommuners valg af service- og udgiftsniveau i forhold til det amtslige niveau. Det er således ikke muligt at beregne et fuldstændigt sammenligningsgrundlag, jf. i øvrigt besvarelse af spørgsmål nr. 6 (Alm. del), som Kommunaludvalget stillede til velfærdsministeren den 29. november 2007.

Det er vigtigt at bemærke, at i forbindelse med lovforslaget om kommunal udligning og generelle tilskud til kommunerne (lovforslag L194 af 29. marts 2006) blev de enkelte kommuners tab og gevinster som følge af opgave- og finansieringsreformen beregnet. Det fremgår deraf, at Thisted Kommune havde en samlet gevinst ved ændringerne i opgaver finansieringssystem på 78 mio. kr., svarende til 1,46 pct. af beskatningsniveauet. Dette er procentvis den 7. højeste gevinster blandt landets kommuner.

Den beregnede gevinst tilfalder dog endnu ikke kommunen fuldt ud. Der er i forbindelse med finansieringsreformen etableret en overgangsordning, som regulerer det tab/gevinst, som de enkelte kommuner har fået i forbindelse med kommunalreformen. Det vil sige, at Thisted Kommunes gevinst bliver indfaset over nogle få år. Dels er gevinsten reguleret af en overgangsordning over tre år frem til og med 2009, og dels var der i 2007 indført et loft over de enkelte kommunale skatter, som medførte, at Thisted Kommunes gevinst blev udmøntet som en skattesækning svarende til 0,8 pct.points. Da Thisted Kommune i forbindelse med vedtagelsen af budget 2008 har valgt at sætte skatten op igen med 1,0 pct.point er hele gevinsten på 0,8 pct.points således tilført det kommunale budget.

Afslutningsvist kan jeg oplyse, at det indgår som en del af aftalen om den kommunale finansieringsreform, at der er enighed om, at det for at sikre en vellykket kommunalreform er meget vigtigt, at de socioøkonomiske kriterier bedst muligt afspejler kommunernes nye udgiftsbehov, navnlig på socialområdet. I den anledning skal Velfærdsministeriets Finansieringsudvalg følge udviklingen i de sociale udgifter i kommunalreformens første år og vurdere, om der er behov for at justere de socioøkonomiske kriterier og/eller vægten af disse. På baggrund af udvalgets vurdering vil partierne bag aftalen i folketingssamlingen 2008/2009 drøfte fremsættelse af forslag om justeringer af kriterierne og/eller vægten af disse med virkning fra 2010.